

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), SEPTEMBER 15, 1952

ŠTEVILKA (NUMBER) 182

Novi grobovi

JACOB RADOS

Pozno snoči je preminil v Polyclinic bolnišnici Jacob Rados, stanujoč na 15801 Damon Ave. Pogreb se vrši iz Grdinovega Lake Shore pogrebnega zavoda, 17010 Lake Shore Blvd. Podrobnosti bomo poročali jutri.

PETER KUHAJ

Po dolgotrajni in mučni bolezni je preminil na svojem domu Peter Kuhar, star 57 let, stanujoč na 16011 Trafalgar Ave. Doma je bil od Kamnika, odkoder je prišel v Ameriko pred 39 leti. Delal je pri New York Central železnici.

Tukaj zapuščajo soprogo Antonijo, je rojena Kulca, sina Josepha A. gojenca Josepha P. in Margarete Antosiak, sestro Mrs. Emily Filipič in več sorodnikov. Pogreb se vrši v turek popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Josepha Zele in sinovi, 458 E. 152 St., in nato na pokopališče Lakeview.

ROSE ZABUKOVIC

Preminila je Rose Zabukovic, stanujoča na 6214 Glass Ave. Tukaj zapuščajo sina Josepha, soprogo Mrs. Fred Krome in sestro Mrs. Loree A. Wells pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

Registracija za volitve

Letošnje novembarske volitve bodo zelo važne. Volilo se bo predsednika Zedinjenih držav in člani kongresa ter senata. Dolžnost vsakega državljanja je, da se udeleži volitev. Predpogoj za to pa je, da je vsak volilec registriran. Registrirati se morajo vsi državljani, ki se niso udeležili zadnjih dveh volitev, vsi, ki so se medtem časom preselili, ter vsi, ki so izza tedaj postali polnoletni ali vsled poroke premenili imena.

Jutri se bo mogoče registrirati v posameznih volilnih kočah širom mesta Cleveland. Prostori bodo odprti od 10. zjutraj do 2. popoldne in od 4. do 9. zvečer.

Otroški vrtec

Pod vodstvom novega župnika se je v farni šoli sv. Vida letos prvič v zgodovini uvedlo tako imenovane "Kindergarten" razrede za decu predšolske dobe, to je za otroke, ki so dosegli peto leto starosti, a niso še polnoletni za vstop v prvi razred.

25-letnica poroke

Mr. in Mrs. Adolph in Mary Perdan sta pred kratkim obhajala srebrni jubilej svojega srečnega zakonskega življenja. Za to priložnost so ju prijatelji preselili v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., kjer sta Perdanova oskrbnika kegljišča. Mrs. Perdan je hči splošno poznane družine Frank in Frances Perdan s Shawnee Ave., Mr. Perdan pa je sin poznanih pokojnih Rudolfa in Helene Perdan. Nekaj dni za tem slavljen pa se je njun sin Robert povrnil s službe na Koreji in zamenjal svojo vojaško suknjo za civilno. Slavljencema se na mnoga leta!

"Mrtvi opomin živim, da se bomo postavili po robu agresiji"

PARIZ, 14. septembra—"Ne bomo šli domov iz Evrope, dokler naši prijatelji zavezniki ne bodo čutili, da za njihovo varnost naša prisotnost ni več potrebna. Ostali bomo v Evropi tako dolgo, da bo ta zemlja prosta terorja in dom človeškega dostojanstva, ki naj bo prosto v svojem razvoju." To so besede generala Marshalla, ki je v Franciji preskrbel za dostojno zadnje bivališče ameriških vojakov, ki so padli v zadnjih vojnah.

General Marshall, ki je na čelu odbora, ki naj skrbi za ameriške vojaške grobove v tujini, ima skrb, da pregleda kako je z zadnjimi bivališči 106,000 ameriških mrtvih vojakov.

Ko je na pokopališču, kjer počiva 1,565 ameriških vojakov, žrtv zadnje svetovne vojne, general Marshall posvetil nagrobne spomenike, je povdaril, da Amerika ne bo nikdar prepustila Evrope sovjetski napadalnosti.

Povdarek slavnosti so dali Francozi sami, katere je predstavljal ministrski predsednik Pinay. Pri slovesnosti je bil prisoten general Ridgway, kakor tudi zastopniki držav, ki so članice organizacije N.A.T.O.

Ameriški predsednik Truman je poslal posebno poslanico, v kateri povdarja:

"Nikdar ne bomo pozabili, da so Amerikanci, ki sedaj počivajo v teh grobovih, dali svoje življenje za to, da so odvrnili agresijo. Agresija se bo odvracala pa naj bo to na prijaznih žitnih poljih in gozdovih Francije, ali na italijanskih hribih, ali na obalah otokov Pacifika."

General Ridgway je naglasil, da se svoboda ali stalno brani, ali pa mora propasti.

Francoski ministrski predsednik Pinay je zagotovil, da je francosko-ameriško prijateljstvo garancija neodvisnosti, napredka in bratstva.

SOCIALISTI ZBRANI V ITALIJI

MILAN, Italija, 14. septembra—17. oktobra se bo začel mednarodni socialistični kongres. Kongresa se bo udeležil tudi bivši britanski ministrski predsednik Clement Attlee, znani Belgijec Spaah in voditelj francoskih socialistov Guy Mollet.

Eden se je spokoril, drugi odpadli

WASHINGTON, 15. septembra—Senator Robert Taft se je odločil, da podpre vojaka Eisenhowerja v njegovi kandidaturi. 23. septembra bosta oba govorila na javnem zborovanju republikancev v Clevelandu. Senator Taft bo predstavil Eisenhowerja občinstvu.

Republikanski senator Morse iz Oregona, ki je znan po svoji liberalnosti, je odklonil svojo pomoč pri volilni kampanji vojaka Eisenhowerja. "Tisti, ki se potegujejo za Eisenhowerja in katerim je pred očmi republikanski program, bodo nad Eisenhowerjem razočarani," tako trdi senator Morse.

Volilna kampanja bo ta teden še bolj razgibana kot je bila prejšnji teden. Demokratiški kandidat Stevenson bo obdelal najprej Connecticut. Zadnji teden je vodil volilno kampanjo ameriškega Zapada in se je o uspehih izrazil nadvse povoljno. Mnogi poslaništva, medsebojna povezanost in prijateljstvo, razumevanje demokratskega programa, so celo krajevne voditelje demokratov presenetile, tako je označil kandidat Stevenson uspehe svojega

Judom primanjkujejo zdravniki

JERUZALEM, 14. septembra—Po ustanovitvi samostojne judovske države Izrael je ministrstvo za narodno zdravje prišlo v zagato, ker nima na razpolago dovolj zdravnikov.

Judje raztepeni po svetu so se med prostimi poklici posvetili poleg advokature predvsem zdravništvu. Ministrstvo za narodno zdravje države Izrael trdi, da je Adolf Hitler dal pobiti judovske zdravnike, ne samo v Nemčiji, marveč povsod, kjer je naletel nanje v svojem osvajačnem pohodu po Evropi.

Mlada judovska generacija po vojni še ni mogla končati svojih študij, oziroma nima predpisane prakse. V državi Izrael pride na tisoč ljudi dvojce zdravnikov, vsi ti pa so stari najmanj 50 ali 60 let. Konference, ki se bavi s tem vprašanjem, se med zastopniki 20 držav udeležuje tudi judovski zastopnik iz Jugoslavije.

NI MOGEL PRENESTI FRIZURE ŽENE

HOT SULPHUR SPRINGS, Colo., 14. septembra—Gre za 42 letnega Williama W. Slaterja. Slater je bil pred enim letom odpuščen iz bolnice za umobolne kot ozdravljen. Slaterja so našli mrtvega, vsega ožganega in zraven trupla dvojce izpraznjenih posod za gasolin.

Slater se je sam polil z gasolinom in nato zažgal, ker mu ni ugaljala nova frizura njegove žene. Tako stoji v policijskem zapiskih.

ZDRAVNIŠKA SLUŽBA ZA \$50.000

CHICAGO, 14. septembra—Agencija Woodward, ki skrbi za namestitve zdravnikov, je izdala oglas, da se išče zakonski par zdravnikov proti letni plači \$50.000.

Mož in žena morata biti oba mlada, oba zdravnika in bosta šla na službo nekam na Vzhod h kralju in bosta zdravila oziroma imela skrb za ženske, ki so v haremu kralja. (Harem pomeni v muslimanskem svetu, ki pozna mnogoženstvo tak kraj, kjer se te ženske zbirajo, kakor tudi to skupino žensk.)

Oba zdravnika mož in žena, ki naj bi prišla v pošteve, morata biti brez otrok.

Kje pa živi ta kralj? Agencija Woodward pravi, da je stroga tajnost kraja, kjer biva ta kralj. Zanimivo pa je, da je na tozadevni oglaš imenovane agencije potom časopisja, radia in televizije prišlo mnogo ponudb in telefonskih povpraševanj, tako iz Londona v Angliji, kakor iz Houstona v Texasu.

Tisti, ki bi prišli v pošteve, bodo poslani v New York in tam jih bo pregledal posebni zastopnik neznanega vzhodnega kralja ali so sposobni za službo ali ne.

"SPREJETI BODO BOLJ KOT HLADNO"

BONN, Nemčija, 14. septembra—Predstavniki vzhodno nemškega parlamenta so nadlegovali zapadno nemški parlament v Bonnu, da se jim dovoli prijateljski obisk. Zapadno nemški parlament je končno sprejel to ponudbo, toda je dal vzhodnim Nemcem komunistom na znanje, da bo poset strog formalnega značaja, pa tudi prav po črkah: Nobena pozdravna nagovora od strani zapadnih Nemcev, nobenega razobešenja zastav!!

Iz bolnišnice

Iz bolnišnice se je vrnil Joseph Urbanick iz 6617 Kazimir Ave., kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Najlepše se zahvaljuje za obiske, darila in voščilne kartice. Prijatelji ga lahko obiščejo na domu.

Mrs. Anna Malič se je po srečnem prestani operaciji vrnila na svoj dom na 1530 Larker Dr., Mayfield, kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Najlepše se zahvaljuje za obiske in voščilne kartice. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

Vile rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. John Winter na 3559 E. 80 St. so se zglasile vile rojenice in pustile v spomin založerkico.

Vile rojenice so se zglasile pri Mr. in Mrs. Frank Baraga ml. na 1021 E. 72 St. in ju obdarile s krepkim sinčkom, ki bo delal družbo sestrici in bratcu. Tako sta postala Mr. in Mrs. Frank Baraga st., ki vodita gostilno "Three Corner Cafe," tretjič stari oče in stara mama, Mrs. Josephine Paik iz 66 Pl. pa je 11-letna stara mama.

"Združena Evropa naj ne bo več teorija, marveč naj postane stvarnost"

DANES V PONEDELJEK SE JE ZAČELO Z DELOM NOVE USTAVE

STRASSBURG, 15. septembra—Zastopniki šestih evropskih držav Zapadne Nemčije, Francije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luxemburga, so se danes sestali, da izdelajo načrt bodoče evropske federacije, ali vsaj konfederacije. Ta nalog jim je dala skupščina predstavnikov istih držav, ki so pristopile k skupni upravi zapadno evropskega premoja in jekla.

Pri tem seveda ni misliti, da bo šlo to delo gladko izpod rok. Predstavniki omenjenih držav se sami zavedajo teh težkoč in so si postavili datum 10. marca 1953, ko naj se delo na ustavi konča.

Gre torej za temeljni zakon—ustavo, ali z angleškim izrazom—konstitucijo, ki naj bo podlaga za bodočo zapadno evropsko skupno življenje.

Ce bodo ti zastopniki delali za ciljem, da pride v zapadni Evropi do prave federacije, potem bi države, ki bi v to federacijo stopile, prenehale biti samostojne. Nova državna zveza kot taka bi postala prava država.

Ce pa bodo ti zastopniki gradili na osnovi "konfederacije," potem bo prišlo do zveze držav, ki pa bodo še vedno same kot take ostale samostojne.

Pan-evropa ni nova

Ideja evropskega zблиžanja je zrasla že po prvi svetovni vojni. Propagator te ideje je bil Nemec Cudenhove Calerghi, ki je izdal tudi revijo "Pan-evropa." Pri tej reviji so sodelovali različni ugledni pisatelji iz vseh evropskih držav. Toda spriču razpoloženja po prvi svetovni vojni je to gibanje ostalo le na polju teorije, končno pa bilo z nastopom Adolfa Hitlerja popolnoma zatrto.

Sedanje stanje v Evropi

Ustvarjena je vojaška organizacija N.A.T.O. K tej organizaciji ste pristopile tudi Grčija in Turčija. N.A.T.O. je vojaška organizacija severno Atlantske politične zveze. Načeljuje ji ameriški general Ridgway. Ta organizacija je sprejela važne sklepe v Lisbonu na Portugalskem in so članice države sprejele točno obveznost, koliko bodo skupno prispevale v materialu in v vojakih k tej organizaciji. Po ameriških volitvah je general Ridgway skil-

Ali naj preskus krvi dokaže očetovstvo?

SIOUX CITY, Ia., 14. septembra—Zgodba o očetovstvu, ki bo imela vsaj redko primero v zgodovini očetovskih pravnih. Mrs. Johnson je dobila aprila meseca 1947 pravdo in razporoko. Tožbo na razporoko je vložila decembra 1946, je pa nekaj časa še živela s svojim nekaj Johnsonom, katerega je tožila.

Mrs. Johnson je porodila avgusta 1947 otroka. Novembra 1948 se je poročila z Phillipsom, avgusta 1952 pa je sama postala žrtev avtomobilske nesreče.

Oba bivša moža Johnson in Phillips se potegujeta za otroka in trditva vsak zase, da sta oče temu otroku.

Ker je šlo za čas, v katerem je pokojna mati živela z enim in drugim, je težko spraviti skupaj tiste mesece in dobo, ko naj bi bil podan dokaz, da je kdo po rdi oče in stara mama, Mrs. Josephine Paik iz 66 Pl. pa je 11-letna stara mama.

nija na vprašanje evropske federacije.

Nemški socialisti proti

Nemški socialisti, ki nasprotujejo tudi sodelovanju Nemčije pri Zapadni Evropi, so se izrekli tudi zoper evropsko federacijo, kakor se snuje sedaj.

Sestanek radi kontrole najemnin

Te dni se v Clevelandu vrši vroče debatiranje o nadaljevanju kontrole rentov. Zvezin tozadevni zakon, ki je bil uveden ob izbruhu druge svetovne vojne ter je bil potem parkrat podaljšan, ima poteči z 30. septembrom. K določbi senata in kongresa, ki je glasoval za ukinitve kontrole najemnin na stanovanjanja, pa se je k predlogu dodalo, da lahko vsako mesto ali okraj samo zase podaljša tozadevni predlog do 31. marca 1953, ako njegovi vladni organi, to je mestni councilmani, itd. uvidijo potrebo za nadaljevanje kontrole radi morebitnega pomanjkanja stanovanj v njih okrožju.

Mnogo mest in občin je že sprejelo sklepe, da se z 30. septembrom ukine vse kontrole na rente. To se je storilo tudi v več občinah v okolici Clevelanda, v Clevelandu samem pa so izgledali taki, da bodo mestni councilmani na svoji prihodnji seji izglasovali predlog, da se podaljša kontrolo.

Na delu so razni odbori poslastnikov hiš in stanovanjskih poslopj, ki ugovarjajo temu. Radi tega se bo vršilo nujno zasliševanje lastnikov hiš in najemnikov na važnem sestanku z councilmani in oblastni v sredo, 17. septembra ob 2. uri popoldne v mestni (council) dvorani v City hallu. Lastniki stanovanjskih hiš, ki so proti nadaljevanju kontrol na svoja stanovanja, bi se morali obrniti na svoje mestne zastopnike (councilmane) in vplivati nanje, da glasujejo za ukinitve kontrole. Vsak se pe lahko tudi udeleži seje v sredo, 17. septembra.

Nasprotniki kontrole najemnin trdijo, da ta prisilna kontrola, da se drži najemnine na ravni izpred vojne dobe, škoduje posvetom in pomaga k pomanjkanju stanovanj, ker je mnogo lastnikov, ki imajo stanovanja za oddati, a jih držijo prazna, ker je najemnina prenizka.

Nove uradnice

Na letni seji društva St. Clair Grove, št. 98 WC so bile izvoljene za prihodnje leto sledeče uradnice: Anna Tomšič, predsednica; Jennie Vidmar, podpredsednica; Josephine Bench, zapisničarka; Josephine Seelye, blagajničarka; Mary Krainz, 1230 E. 172 St., tajnica.

Za tržaški dom

Mr. Paul Osepek iz Detroita, Mich., je skupno s svojo naročnino na Enakopravnost izročil v uradu \$5 za Tržaški dom. V imenu odbora se mu najlepše zahvaljujemo za prispevek.

Pozdravi

Lepe pozdrave iz krasnega Miami Beacha, Fla., pošiljajo vsem svojim prijateljem, čitateljem in osobju Enakopravnosti, Mrs. Mary Somrak, Mrs. Mary Kral, ter Mr. in Mrs. Arthur Kushlan.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalec in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GOVERNER FRANK LAUSCHE

(1)

Kadar se je v starem kraju govorilo o slovenskih izseljencih v Ameriki, je te izseljence predstavljali—Cleveland. Pravzaprav je bilo z imenom Cleveland, rekli bi absorbirano, torej použito slovensko pojmovanje, kje se nahajajo slovenski izseljenci v Ameriki. V zvezi s Clevelandom je bilo poznano tudi ime Ohio, četudi ne tako jasno, kaj naj ta Ohio pomeni. Kakor je Ljubljana za Slovence v domovini simbol za središče slovenstva, tako je Cleveland simbol za središče slovenstva v tujini. Morda še več! Poleg Ljubljane slovensko ljudstvo pozna po vsakdanjih razgovorih Maribor in Celje, Novo mesto in Jesenice, Ribnico in Škofjo Loko; dočim je predstava slovenskih izseljencev v Ameriki obsežena samo v mestu Clevelandu.

Mesto Cleveland pa se dviga visoko nad drugimi ohijskimi naselbinami. Nič preveč se ne povdarjajo Cincinnati, Toledo, Columbus ali Akron. Cleveland daje ton življenju države Ohio, ton pa tudi pri volitvah!

Za Slovenca doma, posebno pa še za Slovenca v Clevelandu, v Ohio, ter vobče v Ameriki, pa je gorak, topel in ljubek poseben občutek, da je iz tega Clevelanda rastel, delal in učil se, sodil o postavah, županoval Clevelandu in končno postal poglavar države Ohio—njen governor sin slovenskega izseljenca—France Lausche, po angleško Frank Lausche.

Torej governor tiste sestavne države Združenih držav severne Amerike—Ohio, ki je mlada v mladi Ameriki, da ne rečemo med najmlajšimi, ki so bile odkrite, pa tudi, ki so pristopile k ameriški zvezi.

Zgodovina pripoveduje, da je prišel leta 1749 iz Kanade Francoz Celeron, ne da bi imel kako posebno misijo, in dosegal Ohio River—veliko reko.

Iz zgodovine vemo, da se je Ohio 19. februarja ali 1. marca 1803 priključila k Združenim državam severne Amerike in v naslednjih letih razvila vse tisto življenje, ki je lastno in karakteristično za Ameriko!

Ohio je še leta 1800 imela le 45,365 ljudi, danes jih ima osem milijonov!

Cleveland, ki je bil ustanovljen šele leta 1796 bo kmalu, če že ni, milijonsko mesto!

Pravimo tipično ameriška Ohio, tipično ameriški Cleveland. Stopimo samo v narodne parke, pa bomo videli, da se v Clevelandu kulturno udejstvuje, bije gospodarski boj in se hoče po svoje in po ameriško uveljaviti čez 30 narodov. V pravem pomenu besede, torej Adamičev "Nation of Nations."

Ohio je postala ena najbolj industrijskih držav Amerike. Kakor pa celotno Ameriko karakterizira razmerje med mesti in podeželjem, med industrijo in agrarizmom—farmarji, tako je tudi v Ohio. Ohio ima danes 220,575 farmarjev, ki bi bili zadostni in dovolj sposobni, da prehranjujejo ohijško prebivalstvo. Toda Ohio ima nad milijon industrijskega produkcijskega delavstva! Kakor v razmerju napram celotni Ameriki, tako tudi v Ohio gre industrija neizprosno svoja pota naprej in naraščajo mesta.

Ohio se uvršča v splošno ameriško življenje naravnost odlično. Ohio se imenuje "Mati predsednikov." Iz Ohio je šlo do sedaj v Washington osem predsednikov, od katerih sta bila dva v Ohio rojena. V Ohio se dvigajo posamezna mesta do visoke pomembnosti. & železno rudo so glavni posredovalci v Clevelandu kot nikjer v Ameriki. Toledo posreduje za premog, Akron za avtomobilске gume.

Ohio preprežajo rudokopi in žitna polja. Ohio je sestavni del tistega velikega severovzhodnega ameriškega volilnega območja, ki v zadnjih letih pri volitvah redoma dajejo ameriške predsednike, ali pa je vsaj izvolitev teh predsednikov odvisna od tega območja.

Tej državi Ohio načeljuje kot governor Slovenec Frank Lausche, ki se letos poteguje že četrčič za mesto governorja. Če bo zmagal, bo postavil rekord v zgodovini governerske palače v Columbus, sam sebi in nam Slovencem pa nedvojbeno lep spomenik. Slovenski glasovi v Ohio niso brezpomembni. Samo v Clevelandu jih štejejo preko 40,000! Če upoštevamo, da gre v volilni borbi včasih za glasove, o katerih se reče, da so kakor jeziček na tehtnici, potem smo dovolj povdarili, da ni zanemariti kak glas in da ni izključeno, da bodo v letošnji srditi borbi ti glasovi odločilni.

Lj. Campa

PROSTI ČAS IN VOLITVE

Dosedaj je 26 držav priznalo pravico prostega časa delavcev v svrhu glasovanja v volitvah. Te države so sledeče: Alabama, Arizona, Arkansas, California, Colorado, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Maryland, Massachusetts, Minnesota, Missouri, Nebraska, Nevada, New Mexico, New York, Ohio, Oklahoma, South Dakota, Texas, Utah, West Virginia, Wisconsin in Wyoming.

Tozadevni zakon se seve razlikuje v različnih državah, v splošnem pa dovoljuje delavcu, da si vzame čas od dela v svrhu glasovanja na volitveni dan, če o tem vnaprej obvesti delodajalca. V vseh, razen štirih državah, ki delavcem dovoljujejo prosti čas za volitev, se zadevni zakon nanaša na vse uposlene delavce, ki so upravičeni voliti. V državah Arkansas, Indiana in Massachusetts krije zakon le tovarniške delavce in nekatere druge določene industrije, v državi Alabama pa je ta zakon veljaven le v okrajih, ki štejejo od 75,000 do 130,000 prebivalcev.

V državah Kentucky, Massachusetts, Minnesota, Missouri, Nebraska, Nevada, New Mexico, Oklahoma, South Dakota, Texas, West Virginia in Wisconsin velja ta zakon za vsake volitve. V državi New York istotako krije vse volitve, razen onih, ob katerih so volišča odprta dve uri po ali pred delovnimi urami delavca ali uslužbenca. V državah Arizona, Arkansas, Colorado, Iowa, Texas, Ohio in Utah je prosti čas dovoljen samo ob splošnih volitvah. V Alabama, California, Indiana in Maryland dodajo še nekatere vrste volitev, kot primarne volitve in referendum. V državi Wyoming pa je dovoljen prosti čas od dela samo ob primarnih volitvah.

Navadno je dovoljenega v svrhu glasovanja v volitvah dve uri časa od dela. Tako določa zakon v Alabama, Arizona, California,

Californiji, Colorado, Illinoisu, Iowa, Kansasu, Massachusettsu, Nebraska, New Mexico, New Yorku, Ohio, South Dakoti in Utahu. Oklahoma določa več časa, ako potreba tako zahteva. Nevada določa tri ure časa, Wisconsin tudi ne več kot tri ure. V West Virginiji so določene tri ure ali več, ako je potrebno. V Kentuckiju, Indiani in Missouriju so določene štiri ure, a v Marylandu pa le "zadosten čas," ki pa ne sme presežati štiri ure. Wyoming dovoljuje samo eno uro časa od dela za volitve, dočim države Arkansas, Minnesota in Texas ne določajo, koliko časa naj dobi delavec za izvršitev svoje volilne dolžnosti.

V državah Arizona, California, Colorado, Iowa, Kansas, Minnesota, Missouri, Nebraska, New York, South Dakota, Texas, Utah, West Virginia, Wyoming in Illinois ne smejo delodajalci delavcem odtegniti od plače za čas, ki jim je dovoljen za volitve. V Colorado in Utah je prepovedana odtegnitev od plače samo, če je delavec uposlen drugače kot na podlagi delovnih ur. Druge države ne prepovedujejo izrecno odtegnitev ali odbitka od plače za volitveni čas.

Da si lahko vzame čas za volitve, mora delavec obvestiti delodajalca o tem pred volilnim dnevom, da se tako določi primeren čas delovnega dneva. To velja v državah Arizona, Colorado, Iowa, Kansas, Kentucky, Nevada in West Virginiji mora delavec obvestiti delodajalca, a ni ravno potrebno, da to stori pred volitvami. V državah Alabama, Maryland, Missouri, New Mexico, South Dakota, South Dakota, Arkansas, California, Minnesota, Texas, Wyoming in Oklahoma delavcu ni treba prositi za prosti čas v volitvah. V Oklahoma mora vsak delodajalec obvestiti svoje delavce, ob kateri uri gredo lahko volit. Če tega ne stori, krši zakon.

(Common Council)

TUDI V ČRNI GORI GRADIJO

Kadar govorimo o gospodarski graditvi Črne gore, ne smemo pozabljati, da nobena njena veja gospodarstva ni bila razvita. Črna gora je imela nekaj industrijskih podjetij v zelo slabem stanju: štiri žage, pivovarno v Nikušku, solarno v Ulcinju, tovarno mila v Kotoru, arzenal v Titvu in oljarno v Baru. Pa še ta podjetja so bila med vojno poškodovana. Črna gora je imela tudi nekaj elektrarn na pogon z dieselmotorji, z zastarelimi stroji. Njene elektrarne še zdaj ne more zadovoljiti najnujnejših potreb. Ceste so bile porušene, prometna sredstva uničena, kmetiška gospodarstva, zlasti na vasi so bila opustošena, inventar uničen, poslopja požgana, 85% živine uničena.

Razen tega je med vojno padlo in umrlo mnogo ljudi. Tako je nastalo pomanjkanje delovne sile, ki bi se mogla lotiti velikih alog v graditvi socializma. Vzlic tem težavam pa je Črna gora glede delovne sile zelo napredovala. V letu 1946 je imela 5000 stalnih delavcev, konec leta 1951 pa 17.500. Od teh nekvalificiranih pa 22%. Res še zmeraj v posameznih strokah primanjkuje strokovnjakov s fakultetno izobrazbo, s srednjo strokovno izobrazbo, kakor tudi delavcev za stroje. Kmalu pa bodo tudi te težave premagane, ko bodo izsolani kalari, ki se uče v drugih republikah.

Takoj po vojni se je Črna gora lotila obnove starih in graditve novih industrijskih objektov. Razširjene so bile: pivovarna v Nikušku, ki proizvaja zdaj dvakrat več piva kakor pred vojno, mlarna v Kotoru, tovarna za konzerviranje rib v Bijeli (Boka) in v Rijeci Crnojevičev ter solarna v Ulcinju. Zgrajene so bile naprave za predelovanje lesa v Nikušku, Mataševu, Plevljah, Njegovci in Rožaju. Zgrajene so

bile štiri nove opekarnice, ki zadovoljujejo gradbene potrebe republike. Zgrajeni sta bili tudi dve moderni tovarni pohištva v Titogradu in Kotoru, dve tovarni za predelovanje sadja v Baru in Bijelem polju, tovarna za predelovanje kovin in livarna v Titogradu ter tobačna tovarna v Titogradu. Malone v vseh okrajih so bile zgrajene dobre mehanične delavnice.

Veliko pozornost je posvetila Črna gora graditvi elektrarn. Zgrajene so že: kalorična centrala v Kotoru s 1000 in v Plevljah z 2500 kW in hidrocentrala v Šumnovici Rijeki s 12000 kW. Daljnovidov je bilo zgrajenih doslej nad 400 kilometrov. Montažna dela v hidrocentrali na slapu Zete s 1500 kW bodo kmalu končana. Te dni je začela obratovati hidrocentrala na Rijeki Crnojevičev s 1600 kW. Letos bo dograjena hidrocentrala Glava Zete (zmogljivost kakih 4000 kW). Transformatorskih postaj je bilo zgrajenih blizu 70. Letos so začeli v Črni gori graditi veliko omrežje hidrocentrali Gornja Zeta v nikšićkem bazenu, kjer se bodo zbirale velike količine vode, da bo nastal 550 metrov visok padec ob izhodu iz predora, ki ga bodo prekopali pod Planinico proti Bjelopavličem. Prvo centralo tega omrežja grade v Livevičih v župi pri Nikšiću. Do dograditve tega omrežja bo dobivala železarna v Nikšiću električno energijo iz Jablanice, ki bo povezana s 110-kilovatnim daljnovodom. To omrežje bodo gradili postopoma, hkrati pa bodo preskrbovali tudi bodoči kombinat aluminija, ki ga bodo zgradili v Nikšiću, ker je na nikšićkem področju mnogo surovin.

Razen naštetih koristi, ki jih bo imela industrija Črne gore od tega omrežja, bo lahko odstopila velike količine energije tudi drugim republikam. Vzpredno z graditvijo tega omrežja bodo tudi meliorirali Nikšićko polje. Razen naštetih industrijskih podjetij bodo zgradili v Mojkovcu pri Kolašinu velik lesni kombinat. Že letos pa so začeli izdelovati parkete in razno lesno embalažo.

Najvažnejše naloge za letošnje leto so dograditev ključnih objektov: železarne v Nikšiću, ki so jo začeli graditi leta 1950, dograditev hidrocentrala Glava Zete, Rijeki Mušovičev in Livevič, dalje dograditev flotacije v rudniku Šuplja Stijena, dograditev kombinata v Mojkovcu ter rudosledna dela in graditev melioracijskega nasipa čez Skadrsko jezero.

Dosedanja rudosledna dela na področju rudarstva so bila zelo plodna. V rudniku Šuplja Stijena pri Plevljah so našli kakih 450 tisoč ton svinčeno cinkove rude s primesjo bakra ter neznatnimi količinami zlata in srebra, z 9% svinca in 16% cinka. V rudniku Brskovo, ki so ga izkoriščali v srednjem veku in kjer je bilo tudi rudarsko naselje z nad 40,000 prebivalci, so tudi našli na svince, cink ter zmesi bakra, zlata in srebra, tako da bo postalo izkoriščanje zelo rentabilno. Razen tega rudnega bogastva je Črna gora bogata z ležišči belega in rdečega boksita. Ti boksiti so primerni ne samo za proizvodnjo aluminija, marveč tudi ognjavnih potrebščin in za čiščenje cimenta. Za zdaj so najvažnejša ležišča v nikšićkem okraju v Črnogorskem Primorju pri Petrovcu na morju. Rezerve boksita znašajo po dosedanjih rudoslednih delih nad 100 milijonov ton. Montmorionit so našli v barskem okraju. Zaloge cenijo na 25 milijonov ton. To rudo uporabljajo v več namenov v industriji porcelana, papirja in raznih kemijskih preparatov. Letos se je začelo izkoriščanje te rude. Zelo dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v danilovgrajskem okraju, kjer pa dober premog so našli v okolici Plevlj. Zaloge cenijo na dobrih 200 milijonov ton. Zaradi prometnih težav pa je izkoriščanje omejeno zgolj na krajevne potrebe. Premog je v zemlji tudi na področju Ivangrada, ležišč pa še niso dovolj raziskali. Železno rudo so našli v Sizinu v barskem okraju. Njene zaloge cenijo na 400,000 ton s 50% železa. Železna ruda je tudi v Ponivicah v dan

LJUBLJANSKO BARJE IN NJEGOVA OSUŠITEV

Drugače je z odvodom barjanskih poplavnih voda po sedanjih restavriranih strugah Ljubljane in Gruberjevega prekopa v kombinaciji z akumulacijskimi bazeni na Krasu in obrobni barjanski pritoki. Ta velikopotezna zamisel, ki jo bo pokazala vodnogospodarska osnova, more kraske poplavne vode toliko ukrotiti, da bosta doslej nezadostna profila obeh barjanskih odvodnikov, ki se nahajata v območju Ljubljane, za naprej v večji meri ustrezala, in bi se s tem že dovolj ublažile poplave na Barju, kar je poleg hidroenergetske izrabe važna postavka v reševanju tega problema.

S pomočjo zatvornic na obeh odvodnikih bo omogočeno tudi navodnjavanje Barja. Ne pozabimo pa, da smo dejali že prej, da je odstranitev velikih voda z Barja eno, njegova osušitev pa drugo, in da teh dveh pojmov ne smemo istovetiti. Z drugimi besedami: odprava velikih vod še ne pomeni hkrati tudi osušitev Barja. Če dosežemo, da v prej opisani barjanski skledi ne bo več poplav, ali bodo ustrezno zmanjšane, s tem še ni rečeno, da smo sposobni znižati tudi njegovo talnico tako, kakor zahteva uspešna melioracija Barja.

Ze od začetka smo rekli, kaj pričakujemo od Barja, in kaj hočemo doseči. 1.) Da moramo postati kos tudi katastrofalnim poplavam Barja, 2.) da moramo višino barjanske talnice nezmotljivo obvladati. Mora nam biti mogoče, da talnico zlasti v zimskem času poljubno znižamo tako globoko, da zrak prepoji zemljo, v zgodnji pomladi pa jo pogreje. Barjanska zemlja mora biti zmožna velikopotezne obdelave s poljedelskimi stroji ter mora biti dovolj trdna in nosilna, ne da bi trpelo pri tem namakanje v času suše. Barje mora popolnoma preživljati Ljubljano, pri tem pa obilno prispevati k celotni prehrani naše republike.

Vse te naše zahteve do Barja so dosegljive, če se nam posreči, da ga popolnoma pravilno kanaliziramo in popolnoma obvladamo njegovo vodno stanje. Posrečiti se nam mora, da bomo držali s pomočjo barjanskih odvodnikov in njih zatvornic barjanski vodni režim stoodstotno v rokah. Le tako bomo postali popolni gospodarji Barja. To so naše zahteve in le-te so vredne našega truda.

Umetna ponikovalnica

Drugo je seveda vprašanje, na kakšen način jim strežemo. Vzorec rešitve vidimo povsod z Ljubljano v zvezi: umetna ponikovalnica. In sicer prav takšen, kakršnih ima naravni Kras brez števila. Ponikva, ki bi imela žrelo ob robu Barja in odtok po kanalu v Ljubljano pod Vevčami. V načelu približno 16 metrov globok betonski sifon v rakovniški masivi Golovca, čigar žrelo bo polnila odvečna voda iz barjanske Ljubljane. Do žrela bi pritekalo po novi odprti strugi, s tri metre nižjim dnem, kakor ga ima sedanja Ljubljana v mestu.

Ponikva primerne velikosti bi z izrabo vodnega padca znatno pomnožila brzino odtokajoče vode in s tem seveda zmanjšala njen odtočni profil. Ta transformacija bi omogočila, zmanjšati tudi profil tunela in s tem eventualno odvodnega kanala, hkrati pa bi nam prihranila velike vsote pri gradbenih stroških! In ne samo to. Ta umetna ponikva bi nam nadalje omogočila zgraditi odvodni tunel v najnižji legi, ki je obče mogoča in ki jo narava dopušča. Na ta način bi bila umetna ponikva kos slehernemu poseданju Barja, in slehernemu zniževanju talnice, ki bi kdaj koli prišla v poštev.

Izraza umetne ponikve bi nam odprla neslutene možnosti za izkoriščanje in kultiviranje Barja, uresničila bi vse poprej neštete zahteve, ki jih imamo nasproti Barju—in tako bi šele ona iz-

polnila željo in up, ki se staviata v Barje že dve stoletji. Ta rešitev je zaenkrat ideja. Idealno bi namreč spopolnjevala dosedanje, že izvršeno in v bodočnosti planirano melioracijo Barja.

Omogočila bi najrazličnejše posege v vodno stanje pri njegovem osuševanju in kultiviranju ter bi bila nezmotljiva rezerva za

slučaj poplav, nastalih iz katerega koli razloga. (Nepričakovan porast dotočnih voda, poškodba odvodnikov, jezo v, zatvornice itd.) Smatram, da je ta varianta toliko pomembna, da bi jo bilo vredno vzeti v obzir pri ocenjevanju kompleksne vodnogospodarske osnove.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

MORNARICA VATIKANA

Ze sredi leta 1951 je bila v rimskih časopisih objavljena vest, ki je z malo besedami seznanila in presenetila krog strokovnjakov z dejstvom, da namerava Vatikan obnoviti lastno trgovsko brodovje s pristaniščema v Civitavecchio in Anconi, ki jih je uporabljalo ladjevje stare cerkvene države.

Neki ameriški žurnalista, ki se zadržuje v Rimu, je takoj sedel v jeep in zdrvel v Civitavecchio. Kot prvi je hotel videti papeževo ladjo pod rumeno-belimi praporom, da bi pač prvi sporočil to senzacionalno vest v Zedinjene države.

Razočaran se je novinar vrnil v Rim, kajti v lukni ni bilo videti nobene ladje z napisom "Citta Vaticano" (mesto Vatikan).

Kljub nekoliko neprozornemu demantiju Vatikana, da ne misli organizirati lastnega brodovja, pa mednarodni krogi za pomorsko plobo še naprej trdovratno diskutirajo o ozadju in ciljih bodočega papeževega brodovja.

Dne 5. marca letos je uradni "L'Avvisatore Marittimo" ponovno objavil vest o obnavljanju vatičanskega brodovja in citiral zadnji dekret "Pontificia Commissione" mesta Vatikana. "Osservatore Romano" je vest ponovno demantiral in ugotovil, da je "Dekret št. 47" zgolj pravna baza za eventualno kasnejše organizirano registracijo papeževega brodovja. Članek pravi dalje, da hoče Sv. Stolica predvsem preprečiti razveljavljanje od cerkvene države podedovanih plovnic pravice.

Mednarodni krogi pomorske plovbe so se ob teh vesteh dokaj vznemirili. Na demanti "Osservatore Romano" gledajo skeptično—skratka ne verjamejo mu. Vprašujejo se, čemu registracija in plovne določbe s strani Vatikana, če nimajo namena poslati svojega brodovja na odprta morja.

Tudi posamezni člani dekreta št. 47 jasno kažejo, da ne gre zgolj za formalno pravni akt, kot bi rad prikazal "Osservatore Romano".

Odredbo vatičanskih oblasti lahko javnost smatra kot nekaj rojstni list nove mornarice. Po teh določbah bodo vse ladje tega novega brodovja izobesile vatičansko zastavo in nosile naslov "Stati citta Vaticano" (država mesto Vatikan).

Na krovu vsake ladje bo asistent-duhovnik, nastavljen s funkcijo dekana, ki bo glede ranga in plačne grupe znančen s kapitanom ladje.

Pri sedanjem stanju bi vatičansko ladjevje v tovrstnem prometu želo sijajen dobiček—toda kot izrečno poudarjajo komentari—vatičansko brodovje ne bo zasledovalo niti trgovskih niti špekulantskih interesov. Papeževe ladje bodo služile le v karitativne namene: oskrbovale bodo misijonske postaje v svetu.

Potrebno je nekoliko pogledati zgodovinsko ozadje. Ze med 1573 in 1870 so imeli papeži za razširjanje in ohranitev svoje politične in ekonomske oblasti svojo vojno in tudi trgovsko mornarico. Ko je cerkvena država 1870 prenehala obstojati in so z odprtih morij izginile tudi papeževe zastave, je papež letopis objavil, da ima Vatikan po vsem svetu razporejeno mrežo svoje pomorske agencije "za zaščito pomorskih in trgovskih interesov in sicer v Trstu, Barceloni, Carigradu, Aleksandriji, Piraeusu, Marselliesu, Londonu, New Yorku, Rio de Janeiro in Buenos Airesu.

Razen "Vulcania" in "Saturia", ki sta med drugo svetovno vojno prevažali pod papeževo zastavo italijanske begunce iz Afrike, je vatičanska mornarica izginila po letu 1870.

Ko so pa po letu 1945 nastala tako imenovana "zakamufirana brodovja" držav Panama, Honduras itd., ki so jim prinesle ogromno dobička, se je tudi v Vatikanu porodila ideja za obnovitev papeževega ladjevja.

Pod zastavo teh mornaric se skrivajo velike mednarodne plovne družbe, ki se hočejo na ta način izogniti sindikalni zakonodaji, davčnim postavkam in deviznim predpisom svojih držav.

Pritožbe številnih nacionalnih plovnic držb in protesti mednarodnih plovnic sindikalnih zvez tako imenovanem "zakamufiranemu brodovju" so brezuspešne. Tako je danes mala Panama za Zedinjene države, Anglijo in Norveško s tri in pol milijoni ton na četrtm mestu v pogledu svetovne trgovske tonaže; sledita ji "mornarici" Handurusa in Costa Rice. Najmlajša mornarica ima afriška Liberia s 750.000 tonami.

Treba je torej pričakovati, da se bo v bližnji bodočnosti pojavila na odprtih morjih mornarica Vatikana.

Mnogo pred ameriškim žurnalstom, ki je s svojim jeepom hitel v Civitavecchio, se je Vatikan že pogajal in napravil prvi korak za osnovanje vatičanske mornarice preko dobro kamufilirane novo-osnovane plovne družbe v Genovi.

To brodovje, ki obstoja približno tri leta in ga vodijo iz Rima, nosi vatičanske barve, belorumenene z ozkim rdečim obročem. Toda praksa je pokazala, da so napravili napako, ker so se oddčili za zaprisežen personal. Trgovina ni hotela cveteti.

V zadnjih tednih se je tej kamufilirani genovsko-vatičanski družbi pripetila izredno neprijetna smola: Parnik te "poskusne družbe" bi naj prav od neke kominformistične države vzhodne Evropske (Češke) transportiral v Kitajsko "neko še ne bliže določeno blago".

Anglo-Amerikanci so zadnji moment spregledali ta podli namen in onemogočili trgovanje. Prav lahko bi se kaj zgodilo, da bi se pod rumeno-belo zastavo transportirali na Kitajsko "Škodovi" tanki.

Gotovi vatičanski krogi pravijo, da se že nekaj mesecev trudi več mednarodnih plov-

nih družb v korist bodoče papeževe mornarice, tako na primer Isbrandsen New York Ellerman London in "Fred Olsen u. Co." Norveška.

Ko bodo pogajanja zaključena, bo letos že zaradi teh vplivnih zvez dotekalo v vatičansko blagajno več milijard lir.

Po nepreverjenih vesteh je Vatikan z londonsko družbo "Kulukundis in Rithimis" baje že zaključil nakup 10 ladij tipa "Liberty."

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Društveni koledar

SEPTEMBRA

28. septembra, nedelja—Veselica Slov. nar. doma na Stanley Ave., Maple Heights, O.

OKTOBRA

4. oktobra, sobota—Veselica društva Svob. Slovencev št. 2 SDZ v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

11. oktobra, sobota — Veselica društva Soča št. 26 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

12. oktobra, nedelja—Koncert in opereta zbora Zarja v SND, St. Clair Ave.

12. oktobra, nedelja—Koncert zbora Zvon v Slov. nar. domu, E. 80 St.

18. oktobra, sobota—Jesenska veselica društva Brooklyski Slovenci št. 48 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

19. oktobra, nedelja—Prireditelj kroška št. 1 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.

19. oktobra, nedelja—Jesenski koncert in 15-letnica obstoja zbora Planina v Slov. nar. do-

mu, Stanley Ave., Maple Heights, O.

NOVEMBRA

2. novembra, nedelja—Opera "La Traviata" Glasebene Matice v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

2. nov., nedelja—Ples kroška št. 3 Prog. Slovenk v AJC na Recher Ave.

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborna zdravila. da vam ustavi kašelj in prehlad. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. MANDEL DRUG CO. 15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

Angleško Slovenski Slovar 1952 IZDAJE

ki ga je sestavila Ružena Škerljeva, se sedaj dobi v uradu

AUGUST KOLLANDER 6419 ST. CLAIR AVENUE Cleveland 3, Ohio

Stane s poštnino vred \$5.25

ISČEJO STANOVANJE

STAREJŠA ŽENSKA

ŽELI DOBITI V NAJEM DVE SOBI S KOPALNICO. Kdor ima za oddati naj pokliče KE 1-7648

V NAJEM

TRGOVSKI PROSTOR

pripravljen za grocerijsko trgovino in mesnico se odda v najem na 4536 Warner Rd. Prazno. Notri je vsa oprema. Na prometnem kraju. Za pojasnila se vpraša pri lastniku zgoraj.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

WILLIAM HENRY HARRISON (1773-1840)

A medical student at 14, an ensign in the army at 18, an aide-de-camp at 21, secretary of the Northwest Territory at 25, a major-general at 39, and president of the United States at 67—that is a brief history of Ohio's first president, William Henry Harrison. It was Harrison who ended for all time the Indian menace in his adopted state, who met and defeated the last foreign troops to invade Ohio's soil. Harrison was born in Virginia. As an aide-de-camp to General Anthony Wayne, he was at the Battle of Fallen Timbers and at Greenville when the treaty which followed was signed.

When the Northwest Territory was divided into Indiana and Ohio, he was made governor of Indiana. As the climax of a series of raids, he defeated the Indians at Tippecanoe in 1811 and so gave the partisans of Harrison's presidential campaign their rallying cry, "Tippecanoe and Tyler too." He urged President Madison to carry war to the Indians and free the settlers of Ohio from this danger. Then came the War of 1812. Harrison was placed in command of the army. The outlook was serious. The British controlled Detroit, Mackinaw and Chicago. Slowly Harrison began to clear

northwestern Ohio of both British and Indians. Twice he withstood a British siege at Fort Meigs, opposite Maumee. After Perry's victory on Lake Erie, he invaded Canada and by the British-Indian defeat on the Thames River brought peace for all time to Ohio. In 1814-15, he presided over Indian councils that sealed the peace. He was elected to Congress, to the Ohio Senate, to the United States Senate, and appointed Minister to Colombia. In 1840 he was elected President, and died a month after his inauguration. A stately monument marks the home and burial place of this great Ohioan at North Bend, just west of Cincinnati.

(Clip and save for your 1953 Ohio Sesquicentennial Scrapbook)

PREŠA ZA GROZDJE

na rjuhe, mlin in sode se proda po zmerni ceni. Vse v najboljšem stanju.

Za podrobnosti pokličite HE 1-8949

Dva pogrebna zavoda

za zanesljivo izkušeno simpatično pogrebniško postrežbo po CENAH, KI JIH VI DOLOČITE pokličite

A. GRDINA & SONS FUNERAL DIRECTORS 1001 East 82nd St. Henderson 1-1018 - KE 1-5800

DELO DOBIJO MOŠKI

MLAD MOŠKI

prost vpoklica k vojakom, dobi službo za splošna dela v trgovini, kjer se prodaja na debelo.

Vpraša se za Mr. J. E. Lokar L. & M. Tobacco & Candy Co.

784 EAST 185th STREET KE 1-8777 ali RE 1-5515

DOBRO DELO

Radi bi imeli dvojico—moškega in ženskega, brez otrok, za čuvaja, ženska bi pa čistila pisarne. Inata stanovanje s 4 sobami z gorkoto in razveljavljavo.

Pozive se podnevi pri ACME IRON & METAL SCRAP CO. 15725 Saranac Rd. zvečer med 6. in 7. uro pa na 684 E. 160 St.

GRINDERS

Notranje precizno delo Visoka plača od ure poleg incentivne plače 48 ur tedensko

Le Roi Co.

Cleveland Rock Drill Division 12500 Berea Rd.

"OLIVER"

POTREBUJE IZURJENE OPERATORJE ZA

LATHES Samll & Large

BULLARD LATHES POTTER & JOHNSON

LIBBY LATHES POWER MILLING MACHINE

RADIAL DRILL PRESS

ASSEMBLERS

Incentivna plača za 2. in 3. shift takoj od začetka na incentivnem delu. Plačane počitnice in prazniki. Klavžula o življenjskih stroških. Avtomatično povišanje do povprečne meze. Kafeterija in parkališče; visoka premija za nočno delo. Uposljevalni urad je odprt dnevno od 8. do 4.30 pop.

THE OLIVER CORPORATION 19300 EUCLID AVE.

LOUIS ADAMIČEVO NAJNOVEJŠO KNJIGO "THE EAGLE AND THE ROOTS"

se dobi pri

ENAKOPRAVNOSTI

6231 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio CENA KNJIGE JE \$5.00

Community Chest kampanja za zbiranje prostovoljnih prispevkov, s katerimi se potem vzdržuje razne dobrotelne organizacije in ustanove, se prične v Cleveland 20. oktobra in traja do 30. oktobra. Cilj letošnje kampanje je, da se zbere v sklad \$6,850,000.

SVETI SE ZVEZDA DANICA

RICHARD WRIGHT

(Nadaljevanje)

S silo se je ozvala. "Ne, tega res ne smem spričo Reva..." Trenutno ji je bilo potrebno, da je Reva verjela vanjo. Gledala je, kako je dekle pobralo izza štedilnika nekaj borovih polen, znova podkurila ogenj in pristavila lonec za kavo.

— Hočeš požirek kave? — je vprašala Reva.

— Pa mi daj požirek, draga moja.

— Ne, draga moja.

— No, no, teta Sue!

— Tako je prav! O, veš kaj, skoraj sem pozabila, — je rekla Reva, ki je z žličko merila kavo. — Oče mi je naročil, naj ti povem, da se pazi tistega Bookerja. Vohun je.

Ni spremenila izraza in ni se ganila; toda ko so te besede padle z Revinih ustnic, je začutila, kako je v njej vse odrevenelo.

— Oče mi je povedal, kakor hitro sem prišla domov. Iz mesta je prišel glas...

Nehala je poslušati. Zdelo se ji je, da jo je vrglo na skrajni rob življenja, v mrzlo temo. Zdaj je razumela, kar je občutila, ko je iz svoje brezčutne megle dvignila pogled in zagledala Bookerjev obraz. Bila je podoba vseh belcev in strah, ki jih je spremljal, je bil strah, ki ga je videla in čutila vse svoje življenje. In spet, že drugič v tisti noči, se je njen občutek uresničil. In nič drugega ni mogla storiti, kakor da si je venomer ponavljala: "Ni mi bil všeč, bog mi je priča, da mi ni bil všeč, in rekla sem Johnny-Boyu, da je bil eden izmed belcev..."

— Na, pij kavo...

Prijela je skodelico; prsti so se ji tresli in vrela tekočina se ji je razlila po obleki in po nogi.

— O, oprost, teta Sue!

Noga jo je hudo pekla, toda ni ji bilo bolečine.

— Saj ni nič, — je rekla.

— Potrpi! Koj ti položim kos slanina na opekline.

— Saj me ne boli!

— Ali te je kaj preveč zaskrbelo?

— Ne, draga moja.

— Dovoli, da ti pripravim še malo kave!

— Reva, zdaj prav ničesar več ne potrebujem.

— No, no, le pogum! Ne bodi vendar takšna...

Ubolnula je. Slišala je, kako

Reva pila. Ne, ne bo povedala Revi; Reva je zdaj edina, ki ji je še ostala. Toda nekaj mora storiti! Mora! Kakorkoli! Bila je preveč uničena; ni imela dovolj moči, da bi povedala Revi o Bookerju in o Johnny-Boyu. To bi bila strahotna sramota. Zaželela si je, di bi bila sama in da bi sama s sabo odločila o tej stvari.

— Draga moja, lezi! Trudna si!

— Nisem. Prav dobro se počutim, teta Sue.

Slišala je, kako je zazvenela prazna skodelica, ki jo je Reva položila na pokrov štedilnika. "Moram jo spraviti v posteljo!" Da, Boker bo povedal šerifu imena tovarišev. O, če bi ga lahko zadržala! To je bil zdaj odgovor, to je bila svetla točka, to je bila zvezda, ki se je zasvetila v jutru novega upanja. Kmalu, nemara že čez pol ure, bo Booker prišel v gozd. "Moral bo iti po glavni cesti, ker ne pozna bližnjice," je pomislila. "Lahko prebrežem hudournik in ga dohitim..." Toda kaj naj bi storila potem?

— Reva, otrok moj, spravi se v posteljo. Odpočiti se moraš.

— Saj nisem zaspana, teta Sue.

— Otrok moj, saj vendar vem, če si zaspana ali pa ne! Trudna si in premočena.

— Pri tebi bi rada ostala in bedela.

Prisiljeno se je nasmehnila in rekla:

— Mislim, da ne bodo nič hudega storili Johnny-Boyu.

— Res, teta Sue?

— Seveda, draga moja.

— Toda jaz hočem bedeti s tabo.

— Jaz moram bedeti, draga moja. Matere so na svetu prav zato, da čakajo svoje sinove.

— Lahko noč, teta Sue!

— Lahko noč, draga!

Gledala je, kako je Reva vstala in šla iz kuhinje. Kmalu je zaslišala, da je ličkanje zašumelo v blazini, in vedela je, da je Reva legla v posteljo. Bila je sama. Skozi razpoke v štedilniku je videla, kako je v sivem pepelu umiral ogenj; soba je postajala spet hladna. Rumeni žarek je na svoji krožni poti švigal po oknu in dež je še zmeraj glasno lil. Da, bila je sama: sama je zagrešila to strahotno napako in sama

mora poiskati rešitev. Kakor bi se dotaknila gnojne rane, je položila prst na tisti trenutek, ko je izzivalno zakričala v šerifa, izzivalno pa je zakričala zato, da bi začutila svojo lastno moč. Izgubila je Suga, da bi rešila druge; pustila je z doma Johnny-Boya, da bi rešila druge; nato pa je v trenutku slabosti, ki je izvirala iz prevelike sile, izgubila vse. Če ne bi zakričala v šerifa, bi bila dovolj močna, da bi se lahko uprla Bookerju; in lahko bi bila še toliko pri moči, da bi sama šla in opozorila tovariše. Nekaj je kar odrevenelo v njej, ko se je spomnila in nato razumela napad strahu, ko se je v temni veži spet prebujala k zavesti. Tisto življenje, ki je o njem mislila, da je za vselej končano, jo je spet dobilo v oblast. Misli je, da je že konec sladke in tople preteklosti, misli je, da je zdaj brez pomena, če poje: Si lilja v Dolini, si zvezda danica... To pesem je pela v tistih dneh, ko ni niti upala, da bo na tej zemlji sploh kaj dosegla, v tistih dneh, ko jo je bela gora potisnila v Jezusovo naročje. Verjela je, da jo bosta Sug in Johnny-Boy naučila, kako naj to pozabi in kako naj svoje upanje stavi na boj črnece za svobodo. Leto so tekla in bolj in bolj jim je verjela; delala je z njima in čutila je, kako se ji moč vrača iz milosti njunega grozotnega privida. Tista milost ji je dajala moč, ko jo je šerif obkladal z zaušnicami, ter ji tudi pomagala, da se je znova in znova pobrala s tal ter mu kljubovala. Toda pustila se je pretenatati od svojega lastnega hrepenenja: da bi pomirila dolgo željo svoje vere, jo je ponos pogljal v boj, ki pa ga njeno telo ni moglo vzdržati. To, da je povedala imena tovarišev Johnny-Boya, je bil samo majhen pripetljaj v tej strahotni grozoti. Vstala je in strmela v pod, medtem ko so se v njeni duši bile pobude z nasprotnimi pobudami, zvestoba in nezvestoba. Živela je v blatu med dvema zapuščenima svetovoma, toda umirala je brez milosti, ki sta jo ponujala oba. Čim jasneje je to razumela, tem silneje je čutila, kako se nekaj dviga iz globin njenega bitja in išče k sreči; začutila je nezadržno nujnost, da mora svoje črno nebo vkovati v novo zvezdo, novo upanje, še strahotnejši privid, ki bi ji dal moči, da bi lahko živela in se lotila dejanj. Tiha in nemirna se je vrtela po kuhinji in čutila, kakor bi bila naga pred nočjo, pred dežjem, pred vsem svetom; in zardevala

je od sramu, kadarkoli jo je prešinila misel na Revino ljubezen. Dvignila je prazne roke ter se zagledala v zvite prste. "O Gospod, le kaj naj storim?" Še utegne prebresti hudournik in priti v gozd pred Bookerjem! In potem? Kako naj najde Johnny-Boya in Bookerja? Znova je zaslišala grozeč šerifov glas: "Pri-nesi rjuho, zakaj mrtev bo!" Rjuho! Seveda, rjuho! Vse njeno bitje je poskočilo v pripravljenosti; dolga leta njenega življenja so se nagnila k nemu ognju, k eni točki. "Lahko grem z rjuho! Stori la bom, kakor je rekel. Gospod bog v nebesih, šla bom kakor črnka, z zaganjeno rjuho, da pobrem svojega mrtvega sina! In potem?" Obstala je vzravnan ter se trpk nasmehnila; v srcu je začutila vse svoje življenje; vsa njena osebnost je bila zdaj uravnovešena na robu vesoljnega dejanja. "Da! Da!" Pomislila je na omari: "Samokres bom skrla v rjuho in pojdem iskat telo Johnny-Boya..." Po prstih je šla v njegovo sobo, odprla predal in vzela rjuho. Pobrskala je po predalu in našla samokres. Zavila je samokres v rjuho in oboje skrla pod predpasnik. Nato se je počasi približala k postelji in pogledala Revo... "Bog ji pomagaj! Toda nemara je boljše tako! Prej ali slej bi se moralo zgoditi..." Saj z Johnny-Boym ne bi mogla živeti tukaj na jugu... In nisem ji mogla povedati o Bookerju! Vse se bo dobro končalo in nikoli ne bo ničesar izvedela. Revino zaupanje se ne

bo nikdar omajalo." Zadržala je dih, ker je v blazini zašustelo ličkanje. Nato je bilo spet vse tiho. Mirno je začela dihati. Po prstih se je približala vratom, prekoračila je vežo in se ustavila na zunanjem hodniku. Obsvetil jo je rumeni žarek, ki se je vrtinčil v dežju. Spustila se je v blato, se vzpela na breg, se tam ustavila ter se ozrla na svojo hišo. V oknu je gorela luč in videti je bilo, kakor bi jo hranil rumeni žarek, ki je vsako sekundo švigal mimo okna. Obrnila se je ter se napotila po njivah. Samokres in rjuho je stiskala k sebi in mislila: "Uboga Reva... Uboga moja mala... kako spi..."

VI

Skoraj ves čas je hodila s pritrjeni očmi, s stisnjenimi ustnicami, s telesom, nagnjenim proti vetru in močnemu dežju; in ves čas je čutila, kako težak in mrzel je bil samokres, ki je bil zavrt v rjuhi. Bila je že vsa premočena; zdelo se ji je, da so njene noge srečale prav vse mlake, kar se jih je bilo nateklo med vrstami koruze.

Prišla je do brega hudournika, se ustavila ter se vprašala, kje bo najbolj plitek. Potegnila je rjuho izpod predpasnika in samokres tako zavila, da bi vsak trenutek lahko s prstom dosegla petelina. "Tukaj bom prebrodila," je pomislila. Spočetka ni čutila vode, ker je imela že mokre noge. Toda voda je postala mrzla, ko ji je segla do kolen; in ko ji je segla do pasu, ji je zastal dih. "O bog, kako globok je ta hudournik!" Ko je prišla do sredine, je vedela, da je že izven nevarnosti.

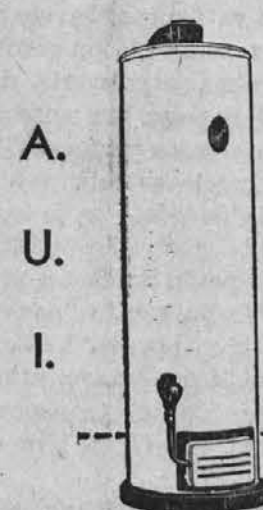

Mario Kolenc

Louis Planinc

IMEJTE VROČO VODO, KO JO RABITE

➔ Vroča voda za vse vaše potrebe... po temperaturi, ki vam ugaja... avtomatično! To dobite, ako imate lepo nov, bel Bryant vodni grelec, ki ima ravno podlago, da vam ni treba mučiti se s čiščenjem pod njim. Zgrajen je za trajno uporabo. Oglejte si ga... Veseli ga boste! Automatic - Underfired - Insulated

BRYANT Automatic GAS Water Heaters

CENE OD \$79.00 DO \$128.00

IN VEČ. — V VSEH VELIKOSTIH.

Imate do 3 leta časa za plačati.

Lahko plačate poleg plinskega računa.

W. F. HANN & SONS

Since 1907 MU 1-4200
15505 EUCLID AVE. at TAYLOR

Trgovina je odprta vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek do 8. ure zvečer

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENDicott 1-0718

Ne pozabite na registracijo!

Kdor želi voliti pri volitvah dne 4. novembra 1952, mora biti registriran. Zadnji dan registracije v okraju Cuyahoga je 24. septembra.

Registracija je potrebna za tistega, ki ni bil do sedaj še registriran, ali pa, ki ni volil leta 1950 ali 1951.

Ali ste javili pravočasno spremembo naslova?

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

Real Money Maker — GROCERY, CONFECTIONERY, SCHOOL SUPPLIES, TOYS — Good steady trade. Living quarters in rear. Best offer. See to appreciate.

Bishop 7-9723

REAL ESTATE FOR SALE

2436 AUSTIN BLVD., CICERO — Brick residence, 5 large rooms, tile bath and powder room, automatic gas heat, full basement, 2 car garage, venetian blinds, aluminum storm and screens, steel cabinet kitchen. Immediate possession.

OLympic 2-2732

NORTHWEST — Wonderful chance for displaced family for good income (1) Stone, seven apartment building, tenant heated, 6-4s, 1-5 rooms; (1) Brick, six apartment buildings 3-4s and 3-5s. Apartment for buyer. Includes some refrigerators and stoves. Call owner ARmitage 6-7994, — 2709 W. Crystal, Chicago 22, Illinois.

HELP WANTED MALE

Varenje

in

lahko assembly delo

SNAŽNO DELO
\$1.25 NA URO
STAROST 20 DO 40 LET
STALNO DELO
NADURNO DELO
2 LETI VIŠJEŠOLSKA ALI TEMU
PRIMERNE IZOBRAZBE
PRIDITE PRIPRAVLJENI ZA
DELO, ČE STE SPREJETI

SERVOTROL CO.

114 W. ILLINOIS ST.

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Middle-aged Couple need 3-4 large unfurnished rooms. W. or N.W. Moderate rental.

NEvada 8-6405

10 a. m. - 8 p. m.

RESPONSIBLE Business Man, wife, baby, urgently need 3-4 room unfurnished apartment. Good location S.W. To \$75.

WAlbrook 5-4300

Mr. Wm. Martin

RESPONSIBLE Couple (both employed), no children or pets, need 3 1/2-4 room unfurnished apartment. Any good location. S. between Halsted - Western or near Rock Island. Moderate rental.

ABerdeen 4-1592

HELP US FIND A HOME! — Denver - Chicago Diesel Driver, wife, 2 small children can take immediate possession of 4-5 rooms. Preferably South, Southwest. Will decorate, meet moderate rental. Ideal tenants. Call anytime.

DAnube 6-1450

RESPONSIBLE Electrician (Vets), wife, 4 school aged children, urgently need 4-6 room unfurnished apartment. 11 years present address. Preferred N. or N.W. Moderate rental.

KEdzie 3-4257

RESPONSIBLE Middle-aged Couple, 2 teen-aged boys, need 4-5 room heated unfurnished apartment. Also garage if available. W. of Ashland. Moderate rental.

WAlbrook 5-2065

RESPONSIBLE Couple (Expectant Parents), need 3-5 rooms partly furnished or unfurnished apartment with private bath. To \$75. Any good location N. or N.W.

UPTown 8-0365

WANTED TO RENT

YOUNG Responsible Couple, both employed need 3-4 room partly furnished apartment. No children or pets. Good location - West of Halsted vicinity. Moderate rental.

GROvehill 6-8333

IMPERATIVE! — Widow, financially reliable, and 16 year old son desire immediate possession of 3-4 room apartment, unfurnished. Good location in Des Plaines. Moderate rental. Kindly call Mrs. H. A. Sherwood.

Vanderbilt 4-8333

LANDLORDS, PLEASE! — 4 room heated unfurnished apartment needed immediately for 1 adult, and 2 school age children. Must be Brighton Park or Bridgeport vicinity. Moderate rental. Kindly call Mrs. Richard between 8 a. m. and 5 p. m. weekdays.

ATLantic 5-6400

RESPONSIBLE Couple, 13 year old daughter, need 3-4 room unfurnished apartment. Good location preferred N. Moderate rental.

GLadstone 3-2840

FEMALE HELP WANTED

WANTED — 2 Girls or Women One for plain cooking and down stairs work. One for upstairs maid and assist with children. Stay. Own rooms and bath. Excellent salary. Displaced persons welcome. References required. Call Winnetka 6-1637 (collect)

TYPIST — CLERK
Switchboard Operators
Clerical

Girls wanted to work in home office department of insurance company.

Willing to train. Employee Benefits. 37 1/2 hour week.
PACIFIC MUTUAL
LIFE INS. CO.
ROOM 221, 105 W. ADAMS
FI 6-4175 — MR. LEWIS

Women

Grocery Clerks

\$48.50 or more per week if experience qualifies.
\$41.00 for unexperienced.
Progressive increases to \$55.50.

5 DAY WEEK.
Company benefits.
Apply in person to your nearest "Jewel Store" manager or employment office

Jewel Food Stores

3617 S. ASHLAND AVE.
or phone for appointment
Virginia 7-0400

Varenje

in

lahko assembly delo

SNAŽNO DELO
\$1.10 NA URO ZA ZAČETEK
STAROST 20 DO 35 LET
STALNO DELO
NADURNO DELO
2 LETI VIŠJEŠOLSKA ALI TEMU
PRIMERNE IZOBRAZBE
PRIDITE PRIPRAVLJENI ZA
DELO, ČE STE SPREJETI

SERVOTROL CO.

114 W. ILLINOIS ST.

V BLAG SPOMIN

OB PRVI OBLETNICI SMRTI NAŠEGA NADVSE LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

ANTON LUZAR

KI JE ZA VEDNO PREMINIL DNE 14. SEPTEMBRA 1951

Leto dni je že minulo, odkar Te več med namini, črna zemlja Te pokriva, a mi mislimo na Te vsak čas.

Počivaj mirno, dobri oče, spavaj sladko, dragi soprogo, božja volja se zgodila, da odzvel Te nam je Bog.

O, usoda, ki življenje kar naenkrat zagreniš! Radost nam v trpljenje bridko z enim mahom spremeniš.

Na Tvoj grob bomo položili cvetovih vrtnic šopek lep, naj bo dokaz ljubezni naše, da nam spomin je na Te svet.

Žalujejo ostali:

ANNA, soproga
in otroci

Cleveland, Ohio, dne 15. septembra 1952.